

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

Koordinator varstva žive kulturne dediščine

MERILA ZA VPIS V REGISTER ŽIVE KULTURNE DEDIŠČINE

Uvod

V letu 2008 je bila v Sloveniji ratificirana Konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine. Konvencija obravnava nesnovno kulturno dediščino, ki je bila na območju Republike Slovenije leta 2008 z Zakonom o varstvu kulturne dediščine (ZVKD1) opredeljena kot živa kulturna dediščina.

Po Unescovi Konvenciji o varovanju nesnovne kulturne dediščine nesnovna kulturna dediščina »pomeni prakse, predstavitve, izraze, znanja, veščine in z njimi povezani orodja, predmete, izdelke in kulturne prostore, ki jih skupnosti, skupine in včasih tudi posamezniki prepoznavajo kot del svoje kulturne dediščine. Skupnosti in skupine nesnovno kulturno dediščino, preneseno iz roda v rod, nenehno poustvarjajo kot odziv na svoje okolje, naravo in zgodovino, in zagotavlja občutek za identiteto in neprekinjenost s prejšnjimi generacijami, s čimer spodbuja spoštovanje do kulturne raznolikosti in človeške ustvarjalnosti«.

Nesnovna kulturna dediščina je po Konvenciji o varovanju nesnovne kulturne dediščine razdeljena na:

- (a) ustna izročila in izraze, vključno z jezikom kot nosilcem nesnovne kulturne dediščine;
- (b) uprizoritvene umetnosti;
- (c) družbene prakse, rituale in praznovanja;
- (d) znanje in prakse o naravi in svetu;
- (e) tradicionalne obrtne veščine.

Merila

Enote nesnovne kulturne dediščine morajo biti za vpis v Register žive kulturne dediščine skladne s Konvencijo o varovanju nesnovne kulturne dediščine in Zakonom o varstvu kulturne dediščine ter morajo zadostiti naslednjim merilom:

1.)

Predstavlja izrazit dosežek ustvarjalnosti ali dragoceno prispeva h kulturni raznolikosti.

2)

Je pomemben del življenja na območju Republike Slovenije.

3)

Predstavlja pomemben vir za razumevanje zgodovinskih procesov, pojavov ter njihove povezanosti s sedanjo kulturo.

4)

Spada v eno od zvrsti žive dediščine kot jih razumeta Konvencija UNESCO (2003) in ZVKD RS (2008).

5)

Dediščina je s strani prebivalcev prepoznana kot skupna dediščina, trajno pomembna za ves kraj ali območje, zlasti, če je v nevarnosti, da sčasoma izgine zaradi sprememb načina življenja.

6)

Dediščina je s strani stroke prepoznana, dokumentirana ali preučena ter utemeljena kot pomembna sestavina kulture, ki na edinstven način izpričuje življenjski slog domačega okolja in predstavlja povezavo med sodobnostjo in preteklostjo.

7)

Dediščina je dalj časa prisotna v skupnosti in se trajno ali občasno izvaja praviloma najmanj 50 let. Izjeme so obnovitve dediščine po prekinitvah (o katerih presoja delovna skupina Koordinatorja varstva žive kulturne dediščine).

8)

Nosilci dediščine skrbijo, da znanja in veščine, potrebna za njeno delovanje in ohranitev, posredujejo svojim naslednikom.

9)

Dediščina je z vsemi svojimi pojavnimi oblikami dostopna in predstavljena.

10)

Nosilci veščin in znanj na vseh področjih nesnovne kulturne dediščine sodelujejo s strokovnjaki pri preučevanju, dokumentiranju in predstavljanju dediščine kot tudi pri širjenju znanj o njej v raznih izobraževalnih oblikah.

11)

Predlog za prijavo enote nesnovne kulturne dediščine za vpis v Register žive kulturne dediščine vsebuje vso potrebno dokumentacijo po predpisanih navodilih.